

بازاری با میلیون‌ها مشتری

لازم نیست حتما دانش‌آموز باشید تا از حس کردن بوی کاغذ و کتاب نو، حس و حالتان عوض شود یا از خریدن و دیدن کیف‌ها و دفترهای رنگارنگ لذت ببرید ...

ساعتی با دانش‌آموزان و والدین در چند نوشت‌افزار فروشی

بازاری با میلیون‌ها مشتری

لازم نیست حتما دانش‌آموز باشید تا از حس کردن بوی کاغذ و کتاب نو، حس و حالتان عوض شود یا از خریدن و دیدن کیف‌ها و دفترهای رنگارنگ لذت ببرید و شوق ورق زدن صفحات تانخورده، وجودتان را پر کند. لازم نیست کودک باشید؛ خیلی از بزرگ‌ترها هم هنوز با دیدن کتاب و دفتر یا با بوی خوش کاغذهای نو، به روزهای خوش کودکی برمی‌گردند و به ذوق می‌آیند و هوس می‌کنند چندتایی از آنها را برای خودشان بخرند.

بچه‌ها و دانش‌آموزان اما نه تنها خرید این لوازم را دوست دارند که باید برای شروع یک سال تحصیلی جدید آنها را به موقع و به تعداد مورد نیاز تهیه کنند. برای همین هم هرچه به روزهای اول مهر نزدیک‌تر می‌شویم، بازار خرید و فروش نوشت‌افزار هم داغ‌تر و پررونق‌تر می‌شود و خیلی‌ها در روزهای پایانی تابستان یا حتی ابتدای پاییز و پس از شروع مدارس، به فروشگاه‌ها و مغازه‌ها سر می‌زنند تا مایحتاج دانش‌آموزان را بموقع و با قیمتی مناسب فراهم کنند.

زمانی که خانواده‌ها در کوچه و خیابان می‌گردند تا بهترین دفتر و مداد و خودکار را برای فرزندشان بخرند، اولین چیزی که جلب توجه می‌کند طرح‌های متفاوت، رنگ‌های متنوع و قیمت‌های مختلف است؛ چیزی که شاید انتخاب را سخت‌تر از قبل کرده، اما در هر حال، این لوازم هم باید خریداری شود.

خانم صبوری که امسال برای اولین بار همراه دخترش که به پیش‌دبستانی می‌رود، برای خرید نوشت‌افزار آمده، می‌گوید: خرید لوازم مدرسه خیلی سخت است؛ چند مدل مختلف دفتر و مداد و پاک‌کن با قیمت‌هایی متفاوت، مسلمان بچه‌ها دوست دارند زیباترین طرح و رنگ را انتخاب کنند و توجهی هم به قیمت آن ندارند و ما برعکس، می‌خواهیم مناسب‌ترین قیمت و بهترین کیفیت را بخریم و توجهی به طرح و رنگ نداریم. برای همین هم کار خیلی سخت می‌شود.

دیبای هفت ساله هم که امسال قرار است به کلاس اول برود، چند دفتر طرح‌دار را مقابلش چیده است و می‌خواهد از بین آنها چندتایی را انتخاب کند، ولی به نظر می‌رسد انتخاب برای او هم خیلی دشوار است و از طرف دیگر، حاضر نیست از هیچ کدام‌شان هم بگذرد.

به آنها حق انتخاب بدهید

سپهر هم یکی از دانش‌آموزانی است که برای خرید نوشت‌افزار آمده و با یک کیسه پر از دفتر و مداد و خودکار، آماده رفتن است. او که همراه پدر و مادرش به خرید آمده، اجازه دارد خودش لوازم مورد نیاز را انتخاب کند. پدر سپهر که سال‌هاست همین شیوه را در پیش گرفته، اعتقاد دارد بچه‌ها خودشان باید انتخاب کنند و مسئولیت آن را هم بپذیرند. البته او از قبل، فکر همه چیز را کرده است و بودجه‌ای هم برای این کار تعیین کرده؛ یعنی مبلغ محدودی برای سپهر در نظر گرفته و او را در انتخاب آزاد گذاشته است. پس سپهر می‌تواند سه دفتر گرانقیمت بخرد یا 5 دفتر ارزان‌تر؛ انتخاب با خودش است اما اگر بخواهد دفترهای گرانقیمت بخرد، خودش باید مسئولیت کم بودن تعدادشان را بپذیرد و مسلماً او هم چنین چیزی را انتخاب نخواهد کرد.

البته آن‌طور که روان‌شناسان کودک می‌گویند، بچه‌ها در کل زندگی باید بتوانند آزادانه انتخاب کنند تا از این راه مهارت تصمیم‌گیری و پذیرش نتیجه آن را هم بیاموزند. مریم حلی‌ساز، روان‌شناس در گفت‌وگو با [#171جام‌جم»raquo](#)؛ در این باره یادآور می‌شود: زمانی که می‌گوییم بچه‌ها باید حق انتخاب داشته باشند، نباید این موضوع را فقط به خرید نوشت‌افزار محدود کنیم. به این معنا که آنها از سنین خردسالی و قبل از شروع درس و مدرسه نیز باید در برابر انتخاب‌های مختلف قرار بگیرند تا این توانمندی متناسب با سن‌شان افزایش یابد.

بنابراین اگر هیچ‌وقت به فرزندتان اجازه ندهید انتخاب کند، در نوجوانی و جوانی هم نمی‌توانید انتظار انتخاب‌های درست و خوبی از او داشته باشید. از طرفی، خرید نوشت‌افزار هم می‌تواند یکی از بهترین شیوه‌ها برای تمرین انتخاب کردن و پذیرش نتیجه آن

باشد.

مطابق نیازتان خرید کنید، نه خواسته ها

بچه ها که متوجه گرانی و ارزانی نمی شوند و نمی توانند فکر پول و مخارج زندگی را بکنند! آنها که زحمت نکشیده اند تا قدر پول را بدانند! ... پدر و مادری که این چنین فکر می کنند، معمولا خودشان هم دست به کار می شوند و به جای فرزندشان انتخاب می کنند. آنها نگران انتخاب گران ترین ها هستند و از ترس این که هزینه های خانواده افزایش یابد، قدرت انتخاب را از فرزندشان می گیرند.

خانم الماسی که تمایلی به خرید لوازم گرانبیامی ندارد، همراه دختر یازده ساله اش به فروشگاه رفتی که نوشت افزار را با نرخ پایین تر به فروش می رساند. مبینا هم از خریدهایش راضی است و با کمترین هزینه تمام مایحتاجش را تهیه کرده است.

البته خیلی وقت ها هم قضیه به همین سادگی ها نیست. بیشتر بچه ها دفترهایی می خواهند که جلدش زرق و برق خاصی دارد و طرح های کارتونی مورد علاقه شان روی آن است، پاک کن هایی را می پسندند که عطر خوبی دارد و کیف های مارک دار را انتخاب می کنند و اینجاست که پدر و مادر نمی دانند چه باید کرد و چگونه می توان او را از خواسته هایش منصرف کرد؟

خانم متین که در یکی از فروشگاه ها مسئول فروش نوشت افزار است، می گوید: در بیشتر موارد، پدر و مادر بدون توجه به قیمت اجناس از فرزندشان می خواهند کالاهای مورد نیازش را انتخاب کند و زمانی که متوجه قیمت می شوند، تازه دردسر اصلی شروع می شود. حالا دیگر کودک حاضر نیست از آن بگذرد و پدر و مادر هم به هیچ وجه زیر بار خرید نمی روند. در حالی که خیلی وقت ها خود ما سعی می کنیم بچه ها را به سمت کالاهای ارزان تر ببریم و تشویق شان کنیم آنها را بخرند. مثلا خرید دفترهایی با نرخ دولتی برای بعضی از خانواده ها واقعا غیرقابل تصور است و اصلا نمی توانند فرزندشان را راضی کنند چنین دفترهایی بخرند، در حالی که خیلی ها فقط همین دفترها را می خرند و یک یا دو دفتر فانتزی و مطابق با سلیقه کودک هم تهیه می کنند تا به عنوان هدیه به فرزندشان بدهند.

حلی ساز در این باره می گوید: بیشتر بچه ها حدود شش سالگی هم معنا و ارزش پول را درک می کنند و متوجه تعیین بودجه ای خاص می شوند. بنابراین این وظیفه پدر و مادر است که اطلاعات لازم را در اختیارشان بگذارند و بودجه مشخصی برای خریدهایشان تعیین کنند تا آنها هم بهتر بتوانند میان خواسته و نیازشان تفاوت قائل شوند. بنابراین بسیار مهم است به بچه ها بیاموزیم نیاز انسان با خواسته اش تفاوت دارد و لازم نیست همیشه مطابق خواسته ها عمل شود.

همچنین خرید از فروشگاه هایی که قیمت اجناس آن با بودجه شما هماهنگی بیشتری دارد نیز می تواند کمک کننده باشد. فراموش نکنید قبل از خرید، درباره هزینه ها با کودک صحبت کنید و زمانی که به فروشگاه می روید از روی قیمت اجناس، مواردی را که مناسب به نظر می رسد، برای انتخاب به او پیشنهاد دهید. مطمئن باشید بچه ها از مدیریت کردن پولی که برای خرید به آنها می دهید، لذت می برند و احساس خوبی دارند و به همین دلیل خودشان به فکر انتخاب بهترین ها هستند. درست است که گرانی نوشت افزار و قیمت های متفاوتی که شاهد آن هستیم، پابرجاست اما با این شیوه ها دست کم می توان از کشمکش ها و بحث های خانوادگی کاست.

لازم نیست همه چیز نو شود

سال تحصیلی جدید است و خرید کیف و کتاب نو؛ خیلی ها این طور فکر می کنند و باور دارند اگر لوازم شان نو نشود، درس و مدرسه هم معنایی ندارد. بعضی ها هم که ایده های جالب تری دارند و می گویند خرید لوازم جدید یعنی موفقیت بیشتر در درس ها و کسب نمرات بهتر!

حرف این گروه صحیح نیست، اما فراموش نکنیم خرید نوشت افزار جدید هم برای بچه ها اهمیت و جذابیت زیادی دارد. آنها با شور و شوقی غیرقابل وصف آماده خرید می شوند و می خواهند مثل بقیه دوستان و هم کلاسی هایشان با کیف و دفتر نو به مدرسه بروند.

برای همین به نظر می رسد والدین باید به این مساله هم توجه داشته باشند. البته این موضوع اصلا به معنای خرید همه چیز و به تعداد زیاد نیست. حلی ساز در این باره توضیح می دهد: بچه ها از همان سنین کودکی باید بیاموزند براساس نیازشان خرید کنند، نه براساس میل و علاقه. پس دانش آموز باید بداند اگر لوازمی از سال قبل باقی مانده است، به هیچ عنوان نباید دور ریخته شود. البته نباید با آنها لجبازی کنید و فقط به دلیل این که هنوز دفتر یا مداد و خودکارشان از سال قبل باقی مانده، هیچ وسیله جدیدی نخرید،

بلکه خوب است با خرید یک یا دو عدد از لوازمی که دوست دارند، حس خوبی به آنها ببخشید ولی لوازم قدیمی را هم برای استفاده در دسترسشان بگذارید.

این روان شناس ضمن بیان این مطالب، یادآور می شود: برای این که فرزندان هرچه بهتر متوجه دلیل کارتتان شود، می توانید به عنوان نمونه برایش توضیح دهید خرید هر دفتر به معنای نابودی درختان بیشتری است و برای درک بهتر این موضوع حتی می توانید از کتاب هایی استفاده کنید که در این زمینه نوشته شده و در بازار وجود دارد. مسلماً چنین دلایلی موجب همراهی بیشتر و بهتر بچه ها می شود و آنها علت کارتتان را بهتر درک می کنند.

این انگیزه نباید دائمی شود

وقتی کاری انجام می دهیم، ممکن است هم انگیزه بیرونی داشته باشیم و هم درونی. بچه ها هم همین طور هستند اما نمی توان از آنها خیلی انتظار داشت که کارهایشان را فقط با انگیزه های درونی انجام دهند. برای همین هم کمتر کودکی است که برای افزایش علم و آگاهی درس بخواند یا به مدرسه برود، اما تشویق و تحسین معلم و والدین می تواند برایش به انگیزه ای قوی تبدیل شود؛ انگیزه ای که او را وادار می کند، بهتر از قبل درس بخواند. مسلماً چنین وضعیت می تواند درباره استفاده از یک مداد جدید یا دفتری زیبا هم مطرح شود ولی به گفته حلی ساز، این انگیزه ها نباید دائمی شود. به این معنا که اگر قرار است دانش آموز فقط به دلیل استفاده از مدادی زیبا، تکالیفش را انجام دهد، والدین هم باید برنامه ای داشته باشند تا او پس از مدتی به انجام تکالیف علاقه مند شود و این وضع خیلی ادامه نیابد. با این حال، استفاده از لوازم جذاب و مورد علاقه کودک، می تواند برای شروع کار، موثر و مفید باشد.

وی توضیح می دهد: بی شک، هیچ پدر و مادری نمی خواهد فرزندش را به مصرف گرایی تشویق یا او را طوری تربیت کند که دائم به فکر خرید لوازم جدید و مختلف باشد. به همین دلیل، خوب است همه خانواده ها با یک حرکت فراگیر و مشخص در خرید نوشت افزار که بچه ها را حسابی درگیر می کند، آنها را به صرفه جویی تشویق و ترغیب کرده و با توضیح دادن دلیل، آنها را با خودشان همراه کنند.

نیلوفر اسعدی بیگی / جام جم